

En tidlig kulturstart

Partnerskaber mellem dagtilbud og kulturinstitutioner

**AB
SALON**

PROFESSIONS-
HØJSKOLEN
ABSALON

Merete Cornét Sørensen
mso@pha.dk . Tlf.: 72481635

Hvorfor kunst, æstetik og kultur?

- Kulturel og demokratisk dannelse
- Spejling og identitet
- Viden og forståelse
- Blive bevæget, berørt og begejstret

“Filosofi kan – i bedste fald – gøre en forståelse klar.

Digtning kan gøre den nærværende”

(Løgstrup, 1998)

“Support ” Lorenzo Quinn (2017)

Hvorfor små børns møde med kunst og kultur og egen skabende æstetiske virksomhed ?

Dannelse

- Kulturel og demokratisk dannelse

Æstetisk Læring

- Lære om kunstarterne og kulturen
- Lære at udtrykke sig på mange måder – lære mange sprog
- Lære om de tematikker, der udfoldes
- Lære om sig selv og hinanden

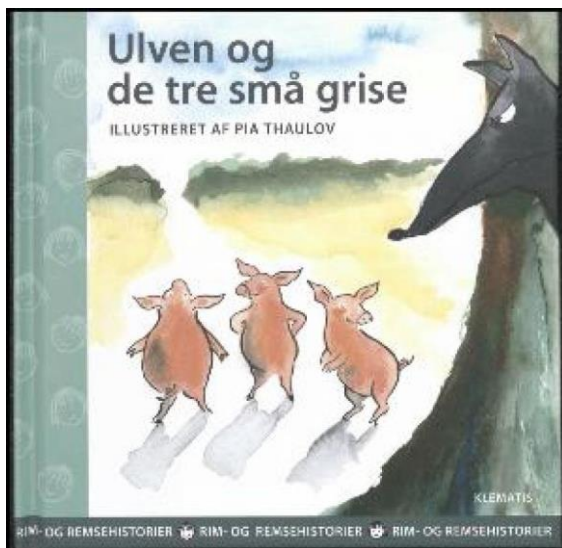
Udvikling

- Selvtillid, empati, samarbejde, kreativitet
- Livsglæde, lyst, sanselighed

(Austring & Sørensen, 2018, Sørensen, 2015, 2018, Chemi, 2017)

Kunstmøder som afsæt til alsidig læring i forhold til den styrkede pædagogiske læreplan

Er alt lige godt ?

Høj kvalitet er nøglen

Professor Anne Bamfords UNESCO-undersøgelse:
60 internationale casestudier peger på, at kunstbaseret undervisning af høj kvalitet har positiv effekt på en række områder, bl.a. elevernes ...

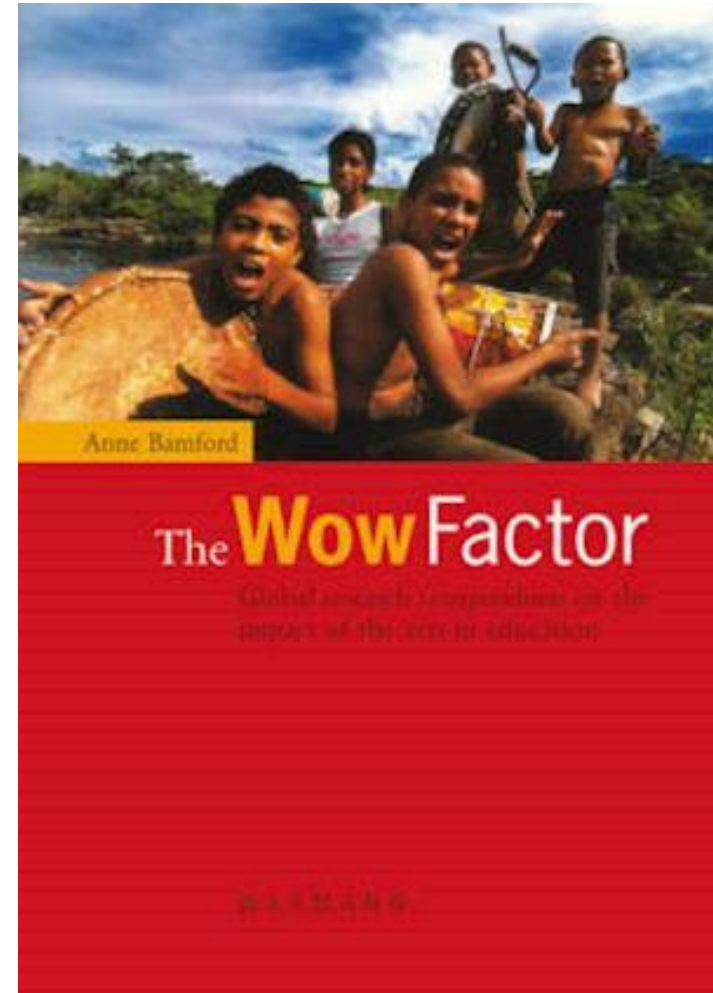
- kreativitet og kunstneriske kompetencer
- resultater i de boglige fag
- samarbejde, respekt, ansvar og tolerance
- sundhed og velvære/trivsel

Den afgørende faktor er imidlertid kvaliteten.

Bamford peger på, at fokus skal være på

"Quality through the eyes of the child"

(Bamford, 2006 og 2012)

Hvad er så kvalitet for små børn?

Små børn oplever verden gennem interaktive sanselige og kropslige møder som giver indtryk og sætter aftryk.

De lærer i samspil med andre i leg hvor de:

- Undersøger og eksperimenterer
- Bearbejder indtryk og oplevelser ved at udtrykke sig æstetisk .
- Udfolder sig kreativt og har det sjovt

De tilegner sig viden, forståelse og færdigheder i praksisfælleskaber gennem gentagelser over tid

Høj kvalitet i små børns møde med kunst og kultur

- Børnene møder højkvalitets **kunst- og kulturformidling**, der inspirerer til leg og skabende æstetiske virksomhed.
- Børnene indgår i **samspil med kompetente pædagoger**, der kan optimere børnenes møder med kunst og kulturarv ved at forberede, efterbearbejde og deltage i børnenes kulturmøder og æstetiske aktiviteter.
- Børnene indgår i **kollektive processer**, hvor de og deres voksne kan blive inspireret og lære af hinanden.
- Der arbejdes med en **legende, lystbetonet tilgang**, hvor der ikke findes rigtige og forkert svar, og hvor børnene selv oplever aktiviteterne som meningsfulde.
- Der er stor mulighed for **at inddrage egne oplevelser, fortolkninger** i det skabende æstetiske arbejde.
- Der er stor mulighed for **at børnene selv kan anvende mangfoldige æstetiske udtryk** og dele dem med andre.
- Der er **god tid** til at eksperimentere , bearbejde, udtrykke, begribe og nyde.

Hvorfor partnerskaber?

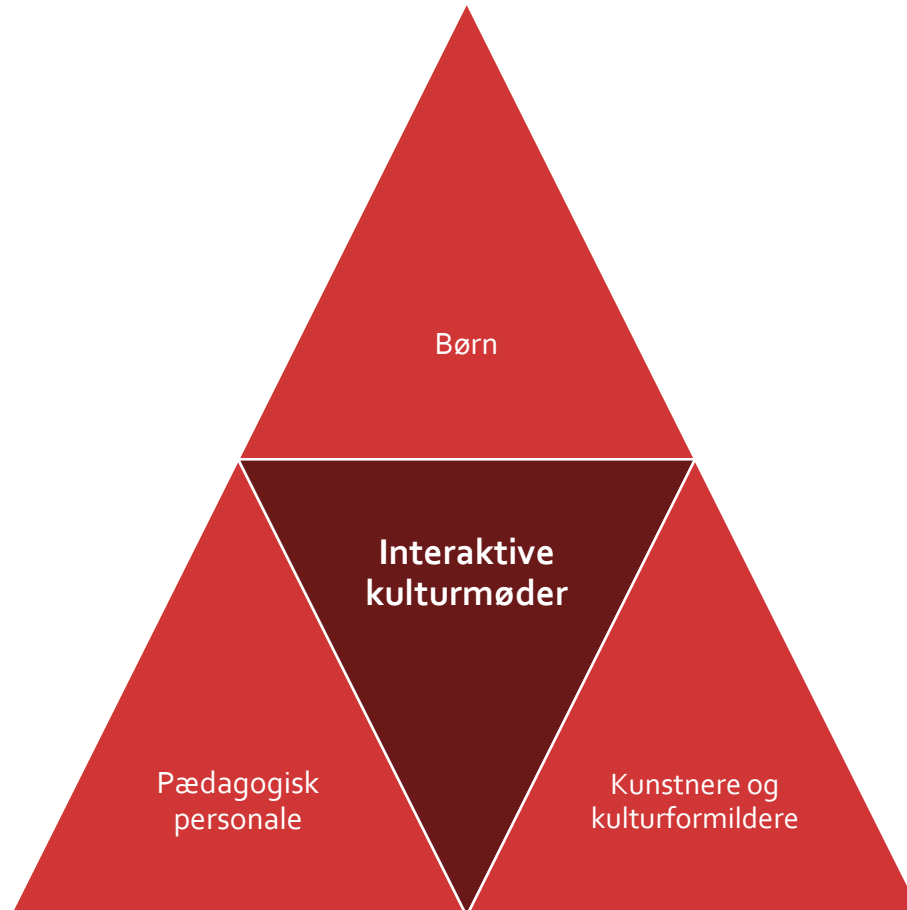
Partnerskaber skaber basis for kvalitet i børns kunstmøder ifølge Bamford & Wimmer

Karakteristisk for høj kvalitets kunstmøder med børn er :

- Aktive partnerskaber mellem skoler, lærere og kunstnere
- Delt ansvar for planlægning, implementering og evaluering
- Fokus på samarbejde
- Mulighed for offentlige præsentationer
- En kombination af undervisning i kunstarten og kreativt og ekspressivt arbejde med kunstarten
- Detaljerede strategier for løbende evalueringer og afsluttende afrapportering
- Løbende professionel læring for lærere og kunstnere og lokalmiljø / kommune

(Bamford, A. Professor at the University of the Arts London. & Wimmer, M. Universitet for Applied Art Wien; 2012, s.20 min oversættelse)

Hvad kan partnerskaber bidrage med

- Partnerskabet rummer et samspil mellem forskellige perspektiver, forståelser og fagligheder, og disse fagligheder og forståelser kan supplere og berige hinanden.
- Det, der skabes i dette samspil, har forskellig værdi for de deltagende parter. Disse værdier kan supplere og berige hinanden.
- I samspillet mellem de forskellige perspektiver kan der udvikles produkter, oplevelser og erfaringer, som er mere komplekse og af højere kvalitet end de enkelte parter vil kunne skabe hver for sig.

(Chemi 2017, Haastrup& Sørensen 2017)

**Lærende partnerskaber mellem
dagtilbud og kulturinstitutioner
- en undersøgelse**

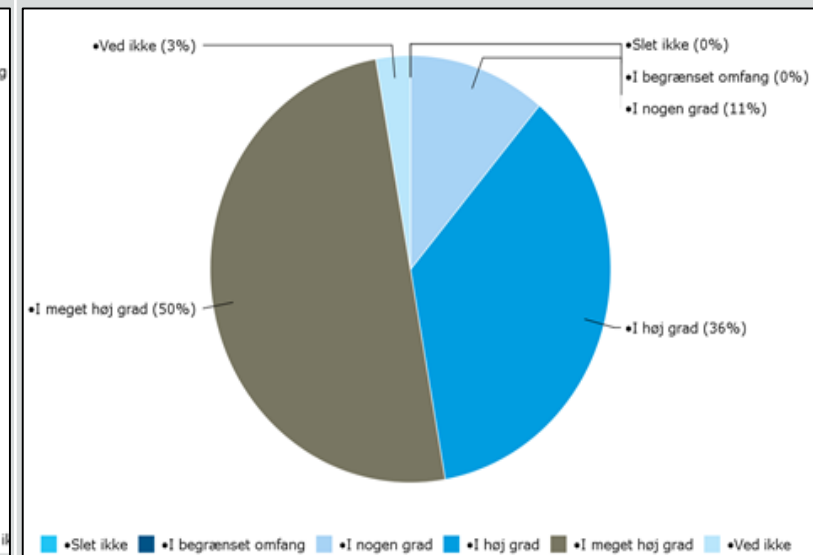
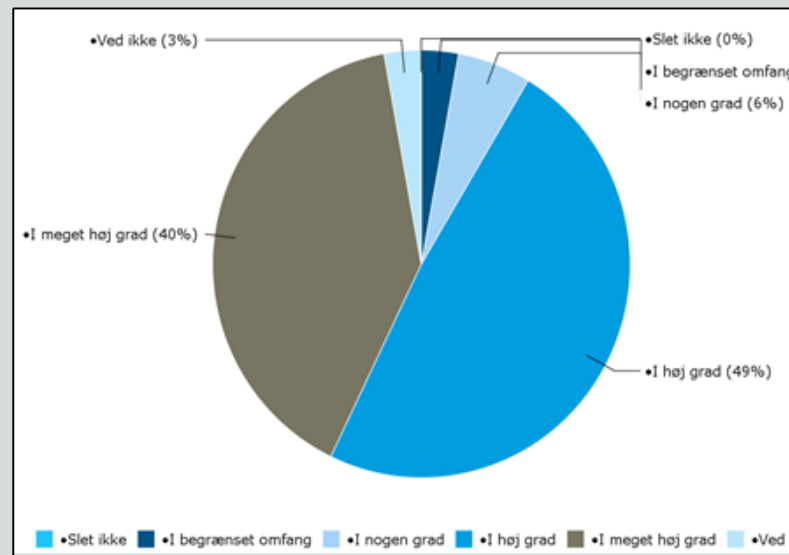
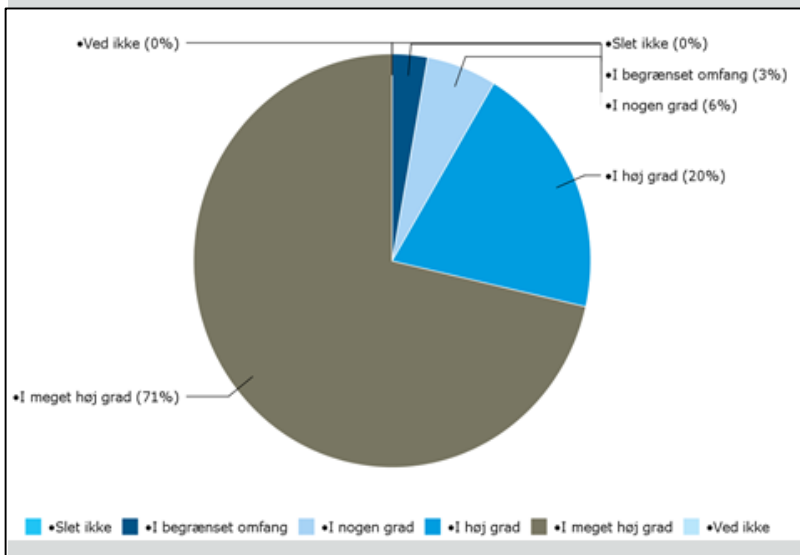

Partnerskaber kan give positive oplevelser

Børn:
91% i meget høj eller høj grad

Pædagogisk personale:
89% i meget høj grad eller høj grad

Kunstnere og formidlere:
86% i meget høj grad eller høj grad

Potentialer for de voksne

Pædagogisk personale:

Har fået kunstnerisk inspiration

Har fået nye relationer til en kulturinstitution

Har fået mulighed for at samarbejde med og se hinanden på nye måder

Har set børnene på en ny måde og fået ny pædagogisk / didaktisk inspiration

Kulturformidlere og kunstnere:

Har fået udvidet kendskab til målgruppen

Har fået pædagogisk / didaktisk inspiration

Har fået mulighed for nye samarbejder og at se hinanden på nye måder

Har fået relationer til kulturinstitution og dagtilbud og ny kunstnerisk inspiration

Potentialer for børn

Har mødt kunst og kulturarv

Har fået inspiration til egen leg og skabende virksomhed

Har fået en relation til en kulturinstitution

Har fået oplevelser, som de oplever som værdifulde

Har fået styrket forståelsen for kunst og kulturarv

Har arbejdet æstetisk skabende

Har udviklet fantasi, kreativitet og formsprog

Har udviklet motorik og sprog

Er blevet bedre til at samarbejde

Har set sig selv og hinanden på nye måder og udviklet nye relationer

Har fået styrket deres selvtillid

Hvad sagde børnene selv?

- Det bedste var teateret
- Teater det er når man synger sådan her ..
- Jeg kunne bedst lide det med at male der ovre i værkstedet
- Og så dansede vi, og det kan jeg godt lide
- Joo det er svært, men så skal man bare gøre sådan her (danser) ... Ja, man skal øve sig
- Joo. Man kan godt lære noget. Man kan lære at være venner – og så hjælpe.
- Det var mest sjovt, men nogen gange var det kedeligt fordi vi skulle sidde stille og vente

Udfordringer i partnerskaberne

Uklar forventningsafstemning

Manglende tid til møder undervejs

Uklar ansvarsfordeling

Didaktiske udfordringer

Økonomiske udfordringer

- Manglende forventningsafstemning inden projektstart
- Vi savnede flere samarbejds møder undervejs
- Vi vidste ikke helt, hvad vores rolle var - om det var kunstneren eller os selv, der havde ansvaret for børnene
- Børnegrupperne var for store, og det skabte en del uro
- Projektet er underfinansieret og med for høj egenfinansiering

Anbefalinger

Anbefalinger til nye partnerskaber

- **Formål og kvalitet.** For at sikre kvalitet er det vigtigt ved projektstart at definere formål og evaluérbare kvalitetskriterier.
- **Samarbejde og ligeværdighed.** For at samarbejdet skal foregå optimalt og ligeværdigt, er det vigtigt, at repræsentanter for alle deltagende faggrupper indgår i projekterne fra ansøgningsstart til evaluering.
- **Procesmøder.** For at styrke samarbejdsprocessen er det en god idé at indlægge jævnlige procesmøder, hvor der er "frikøbt" tid til, at alle samarbejdspartnere kan deltage.
- **Æstetiske læreprocesser.** For at styrke børnenes udbytte er det centralt, at børnene indgår aktivt som medskabere af kulturen i æstetiske læreprocesser, hvor de omsætter indtryk til udtryk.
- **Didaktik.** For at forlænge, forstørre og fordybe børnenes oplevelse og læring af og i de eksterne kulturmøder kan pædagogerne med fordel anvende KULTs didaktiske model, "Sommerfuglemodellen".
- **Forankring.** For at et partnerskab kan være bæredygtigt kræver det en langsigtet plan for organisering og finansiering, som det vil være væsentligt allerede ved partnerskabets fødsel at have lavet aftaler om.

Om hvorfor det her er så vigtigt?

Vores verden er fuld af udfordringer

Vi har brug for, at vores børn udvikler

- kreativitet, viden og færdigheder
- forståelse for sig selv, hinanden og verden
- evne til at samarbejde
- mod til at prøve, fejle, handle og forandre
- livslyst
- kærlighed til kultur, natur og medmennesker

Vi har brug for at prioritere kunst, kultur og æstetiske læreprocesser - for børnenes, de voksnes, samfundets og fremtidens skyld.

Tak for nu, og god vind fremover med
børn, kultur og partnerskaber!

ABSALON

Merete Cornét Sørensen

Litteratur

Austring, B., & Sørensen, M. (2006). *Æstetik og Læring*. København: Hans Reitzels Forlag.

Austring, B. m.fl. (2018) Det blev en sommerfugl <https://slks.dk/publikationer/det-blev-en-sommerfugl/>

Bamford & Wimmer. (2012) The Role of Arts Education in Enhancing School Attractiveness: a literature review. EENC Paper. <http://archive.interarts.net/descargas/interarts2548.pdf>

Bamford, A. (2006). *The Wow Factor: Global Research Compendium on the Impact of the Arts in Education*. Germany. Waxmann Verlag,

Broström & Warrer. (2017). *Det ved vi om leg og børns eksperimenterende virksomhed*. København: Dafolo.

Borgen, J.S. (2014). Asymmetri mellem det kunstneriske og det pædagogiske i Den Kulturelle skolesekken. I Angelo, *Kunstner eller lærer?* Cappelen Damm Akademisk.

Chemi, T. (2017). *Partnerskaber bland kunstnere, kulturinstitutioner og skoler*.

Ålborg: Aalborg Universitetsforlag

Golinkoff & Hirsh-Pasek (2016) *Becoming Brilliant*. American Psychological Association.

Haastrup & Sørensen. (2017) *Undersøgelse af Huskunstnerordningen*. <https://www.kunst.dk/publikationer/2017/undersogelse-af-huskunstnerordningen/>

Statens Kunstfonds Forskerpanel (2017) *Effekten af børn og unges møde med kunst*. <https://www.kunst.dk/publikationer/2017/effekten-af-boern-og-unges-moede-med-kunst/>

Sørensen, M. (2015) *Drama, æstetisk læring og udvikling af dramatisk legekompentence i børnehaven*. København: Århus Pædagogiske Universitet. <http://edu.au.dk/fileadmin/edu/phdafhandlinger/Merete-Soerensen-ph.d.-afhandling.pdf>

Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in society*. London: Harvard University Press.

